

Liikenne- ja viestintäministeriö

Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö LVM 138/05/2014

Sisäministeriön lausunto Big data -strategiasta

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa kansallisen big data -strategian luonnoksesta. Sisäministeriö on tutustunut luonnokseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä

Liikenne- ja viestintäministeriö asetti joulukuussa 2013 big datan käyttötyöryhmän. Laajapohjainen työryhmä pohtii big data -kehitystä Suomen näkökulmasta. Työryhmän tehtävänä on luoda kokonaiskuva big datasta Suomesta, muun muassa potentiaalisista soveltamisaloista sekä big datan hyödyntämisen edellytyksistä ja laatia big data -strategia. Strategiassa tunnistetaan keskeisiä sovellusalueita ja yleisiä edellytyksiä big datan hyödyntämiselle. Strategiassa tehdään ehdotuksia toimenpiteistä, joiden avulla tavoitellaan tietoa-aineistojen ja uusien analyysimenetelmien laajempaa hyödyntämistä yhteiskunnan eri sektoreilla.

Sisäministeriön näkemyksen mukaan luonnos on perusteellisesti laadittu ja selkeä kokonaisuus. Kokonaisuutena voidaan todeta, että strategia yhdessä tietohallintolain (2011/634) kanssa velvoittaa julkista hallintoa luomaan yhä yhteentoimivammat ja käytettävämmät tavat tiedon käytölle. Sisäministeriön toiminnassa korostuu erityisesti käytettävien tietojen luokittelu (lainvalvonnallinen) ja eheys, niin varautumisen kuin toiminta kyvykkyyden osalta. Tällöin käytettävien julkisten tietojen käyttömenetelmät tulee olla tarkasti määriteltä ilman, että yksilön suoja voi vaarantua. Ilman yhteneväistä tietojen luokittelua tiedon käytössä menetetään tuloksellisuus.

Luonnoksen toimenpide-ehdotukset

Sisäministeriö pitääkin kannatettavana strategian mukaisia toimenpide-ehdotuksia joissa hyödynnetään julkisia tietopalvelupintoja. Hyödyntämällä olemassa olevaa dataa saavutetaan paremmat palvelut huomattavasti kustannustehokkaammin. Sisäministeriön näkemyksen mukaan viranomaistietojen ja ei-julkisen tiedon massakäyttö vaatii vielä tarkempaa määrittelyä yhteisistä menettelyistä, tiedon omistajuudesta, missä tieto on tai mihin sitä käytetään. Sisäisen turvallisuuden viranomaistoiminnoissa käytettävien julkisten massatietojen (ml. harmaa tieto) saatavuus nähdään tärkeänä, jossa tulee kuitenkin huomioida analyttisen toiminnon tai perehtyneen virkamiehen päättelykyky arvioida tiedon luottamuksellisuus ja käytettävyys. Tietomassalla ei voi korvata asiantuntijoiden arvioita - realistinen hyötyarviointi on aina tehtävä. Tässä yhteydessä sisäministeriö tuo esille myös sen, että sisäisen turvallisuuden viranomaisten tietovarannoista ja niissä olevista tiedoista vastaa aina vastuuviranomainen, joka päättää tiedon luokittelusta ja julkaisusta. Sisäministeriön hallinnonalan viranomaisten tietovarannot sisältävät pääasiassa salassa pidettävää tietoa, jolloin strategian mukainen tavoitela suorasta julkisen yhteispinnan kytkennästä/käytöstä ei ole mahdollista sisäministeriön hallinnonalan tietovarannoista.

18.06.2014

Julkishallinto big datan sovellusalueena

Lausuttavan strategialuonnoksen mukaan tuottavuuden lisääminen on keskeisiä julkisen sektorin tavoitteita. Myös sisäministeriön näkemyksen mukaan kyseessä on merkittävä panostuskohde julkishallinnossa, mutta tuottavuuden lisääminen tulee tapahtua hallitusti. Sisäministeriö esittää harkittavaksi, että jatkotyöskentelyn osana selvennettäisiin etenkin asiakirjan osiota 4 "Julkishallinto big datan sovellusalueena". Ministeriön näkemyksen mukaan selvennystä vaativat mm. yritysten osallistaminen julkisten palveluiden kehitykseen sekä jatkuvan organisaatiokehityksen tuominen osaksi julkishallinnon kulttuuria. Lisäksi sisäministeriön näkemyksen mukaan erityisesti hallinnolliset kulut ja niiden leikkaaminen nousseet suuresti yliarvostetuiksi suomalaisesta näkökulmasta kun verrataan vaikutuksia big datan käyttöön otolle. Luonnoksessa mainittu Ranskan datalähtöinen hallintoreformi, joka toi mukanaan 20 prosentin vähennyksen palveluiden monimutkaisuuteen kansalaisen näkökulmasta, tulisi myös käsitellä luonnoksessa kustannusten näkökulmasta.

Julkisen hallinnon mahdollisista big data-käyttötapauksista, joita asiakirjassa on läpikäyty, erityisesti harmaan talouden torjuntaohjelma on lähellä sisäministeriön poliisiosaston toimialaa. Tässä yhteydessä sisäministeriö haluaa tuoda esille, että suorituskykyvertailussa suomalainen poliisitoiminta on jo tällä hetkellä maailman huippua eli näillä näkymin laajamittainen big datan käyttö tullee tarjoamaan suomalaisen poliisiosaamisen vientiä vertailumaihin. Sisäministeriön näkemyksen mukaan kansalaisille tarjottava yksilöllisempi julkinen palvelu on kokonaisuutena hyvä asia, vaikka se edellyttääkin melkoista avoimuutta datan suhteen myös kansalaisilta, jotta esimerkiksi tunnistaminen onnistuisi.

Kansliapäällikön sijainen,
Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö
Kontra-amiraali

Matti Möttönen

Henkilöstösuunnittelija

Hanne Huvila

Tiedoksi

Sisäministeri Räsänen
Valtiosihteeri Anttoora
Erityisavustajat Andersson, Falk ja Nahkala